

63

M.A. התכנית לתואר מוסמך כינוך שנה"ל תשע"ט

ראש התכנית: פרופ' שמואל שמאי.

חברי הסגל האקדמי:

פרופ' מן המניין: פרופ' שמואל שמאי.

פרופ' חבר: פרופ' אלי גימון, פרופ' אמיר גולדשטיין.

מרצה בכיר: ד"ר קרוליין גוטמן, ד"ר תמר הגר, ד"ר עפרה ולטר, ד"ר מירב חן, ד"ר יונתן קסלר, ד"ר אילת שביט, ד"ר עירית ששון.

מרצה: ד"ר שירי פרלמן-אבניאון, ד"ר אלון גולדברג, ד"ר אדם ויילר גור-אריה, ד"ר מרסל עמאשה, ד"ר נירית קרני ויזר.

מורה: ד"ר חגי אורנשטיין, עו"ד גוטגולד כהן תמר.

מורה מן החוץ: ד"ר יעל גרינשטיין, פרופ' יובל דרור.

מטרת הלימודים :

התכנית תאפשר למועמדים מתאימים במערכת החינוך ומחוצה לה, לשלב לימודים מתקדמים עם הכשרה מקצועית בתחומי התמחות מבוקשים ומתפתחים. התכנית מיועדת לבוגרי החוגים לחינוך במכללה האקדמית תל-חי, ובשאר המוסדות האקדמיים בארץ כולל מכללות אקדמאיות להכשרת מורים בעלי תואר Be.D. ולעובדי ההוראה במערכת החינוך הפורמלית ועובדים בחינוך הבלתי פורמלי, המעוניינים להתקדם במוסדותיהם. בנוסף התכנית מיועדת לעובדים במערכות השלטון המקומי והרשויות המקומיות המעוניינים להרחיב אופקים. מועמדים מחוגים אחרים במדעי החברה והרוח (כמו פסיכולוגיה, שירותי אנוש, עבודה סוציאלית) שיתקבלו לתכנית יצטרכו בלימודי השלמה.

מערכות החינוך בעולם עוברות טלטלה מחינוך המבוסס על עקרונות שעוצבו בתקופת המהפכה התעשייתית במאה ה-19, לדרכי הוראה של המאה ה-21 של דרכי למידה מגוונות, ודגש על תהליכי הבנה ועל פיתוח מיומנויות של יכולת למידה עצמאית וחשיבה מסדר גבוה ויצירתית. לימודי התואר השני בחינוך במכללה האקדמית תל-חי אמורים להתמודד עם הטלטלה החינוכית בכך שכמחצית מתכנני מוקדשת ללימודי בסיס שמטרתם היא יצירת תשתית מעמיקה של ידע הנחוץ לאנשים העוסקים בחינוך. לימודי הבסיס יאפשרו חשיפה לפרספקטיבות חינוכיות בעולם בכלל ובארץ בפרט. התכנית תאפשר למוסמך להבין את התהליכים והמתחים של מערכות חינוך בראייה כוללת (למשל באמצעות הקורסים הבאים: "פילוסופיות חינוכיות", "מדיניות חינוכית", "רפורמות חינוכיות" ו"רב תרבותיות בחינוך"), ובמבט גלובלי ולוקלי. בנוסף, הושם דגש על התמקדות בתהליכים במערכת החינוך בארץ מנקודות מבט של התפתחות היסטורית והתפתחות חברתית.

- **התמחות בניהול**, שתעסוק ביסודות כלליים בניהול ויסודות ספציפיים בניהול חינוכי. תחום זה הוא קריטי בכל מערכת החינוך בארץ. המנהל ושדרת הניהול בבית הספר (סגן המנהל, רכזי השכבות ורכזי המקצועות) ומי שנמצאים בעמדת ניהול במוסדות חברתיים, ניצבים מול מציאות משתנה, ערכית וטכנולוגית, וזקוקים לידיע מעודכן שישפר את כישורי הניהול שלהם. הסטודנטים יחשפו למגוון תחומי ידע ומיומנויות הרלוונטיות לתפקידים הניהוליים בבית הספר במאה ה-21.
- **התמחות באוכלוסיות ייחודיות וחינוך מיוחד** - המחנך והמורה בכיתה ובמסגרות הבלתי פורמליות פוגש במהלך עבודתו החינוכית בדילמות מורכבות. שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים, הוראה של תלמידים בכיתה הטרוגנית, התמודדות עם בעיות התנהגות, התאמת ההוראה לילדים עם קשיי למידה ומוגבלויות וכו... קיימות תכניות התערבות לימודיות וטיפוליות וכן דרכי הוראה מגוונות הלימודים במסגרת ההתמחות יבחנו לעומק את הסוגיות המורכבות ואת תוכניות ההתערבות הקיימות, בניסיון להכשיר אנשי חינוך ליצור סביבות למידה מאתגרות ויצירתיות המותאמות לצורכי הלומד, ולתווכן לשטח. יושם דגש על עבודה חינוכית בגוון טיפולי.

תכנית הלימודים : תנאי המעבר משנה לשנה

ממוצע ציונים בסוף שנה א' של 75 בכל קורסי החובה ובקורסי האשכול בנפרד.

תנאי סיום הלימודים בתכנית ודרישות לצורך קבלת זכאות לתואר

לשם קבלת תואר מוסמך ב"חינוך", יהיה על הסטודנט להשלים 38 נ"ז ומבחן סיום. קבלת התואר מותנית בהשגת ציון ממוצע סופי של 75 ומעלה בציון הסופי המשוקלל (קורסים + מבחן סיום). בנוסף חובה לקבל 75 ומעלה בקורסי הסמינר.

ציון עובר בקורס : 60 (כנהוג בחוג לחינוך)

סטודנט אשר לא השלים את תכנית ההשלמות אשר נקבעה עבורו במלואה, לא יהיה זכאי לסיום התואר.

אנגלית כשפה זרה

מועמדים לתכניות לתואר שני נדרשים להציג רמת פטור באנגלית. פטור מחובת לימודי אנגלית יינתן בכפוף להצגת גיליון ציונים וזכאות לתואר ראשון ממוסד אקדמי מוכר-ע"י מ"ג.

במקרים חריגים, ועדת הקבלה תהיה רשאית לקבל מועמד ללא רמת פטור באנגלית ובתנאי שיגיע לרמת פטור במועד שיידרש ע"י ועדת הקבלה, הקבלה תהייה על תנאי ואי עמידה בו תגרור הפסקת לימודים.

שקלול הציון הסופי

כ - 80% - ממוצע הציונים על מכלול הקורסים (38 נ"ז).

כ - 20% - ציון המבחן המסכם.

הפירוט המלא של הקורסים בתכנית:

לימודי בסיס	שם המרצה	שנה	נ"ז/שש"ס
התפתחות חינוכיות בעולם ובישראל	ד"ר אדם ויילר גור-אריה	א	2
דיון בסוגיות חינוכיות	ד"ר אדם ויילר גור-אריה	א	2
היסטוריה של החינוך ומדיניות חינוכית בישראל	פרופ' יובל דרור	א	2
מגדר וחינוך	ד"ר יעל גרינשטיין	א	2
שיטות מחקר כמותיות	ד"ר מרסל עמאשה	א	2
שיטות מחקר איכותניות	ד"ר אילת שביט	א	2
תיאוריות ביקורתיות בחינוך	ד"ר תמר הגר	א	2
אינטליגנציה רגשית בחינוך המיוחד	ד"ר עפרה ולטר	ב	2
אחד מתוך 2 הסמינרים הבאים:			
סמינר: רב תרבותיות וחינוך	פרופ' שמואל שמאי	ב	4
סמינר: סוגיות ומחלוקות בתולדות החינוך העברי	ד"ר אמיר גולדשטיין	ב	4
סה"כ			20

הפירוט המלא של הקורסים באשכול ניהול:

שם הקורס	שם המרצה	שנה	נ"ז/שש"ס
ניהול מערכות חינוך	ד"ר יעל גרינשטיין	א	2
ניהול אסטרטגי	פרופ' אלי גימון	א	2
תקשוב ופדגוגיה חדשה	ד"ר עירית ששון	א	2
ניהול ומנהיגות חינוכית: היסטוריה, תיאוריה ומבט על הפריפריה	ד"ר אמיר גולדשטיין	ב	2
ניהול בארגונים – תיאוריה ומעשה	ד"ר חגי אורנשטיין	ב	2
הערכה בית-ספרית	ד"ר עירית ששון	ב	2
משפט ומדיניות בחינוך	עו"ד תמר גוטגולד כהן	ב	2
סמינר- רפורמות חינוכיות בישראל ובעולם	פרופ' יובל דרור	ב	4
סה"כ			18

הפירוט המלא של הקורסים באשכול אוכלוסיות ייחודיות וחינוך מיוחד

שם הקורס	שם המרצה	שנה	נ"ז/שש"ס
לקויות למידה וקשב בפרספקטיבה רב-מערכתית	ד"ר נירית קרני וייזר	א	2
אלימות במערכת החינוך	ד"ר עפרה ולטר	א	2
סוגיות בלימודי מוגבלות	ד"ר קרוליין גוטמן	א	2
נוער בסיכון	ד"ר אלון גולדברג	ב	2
שילוב אומנויות בחינוך מיוחד	ד"ר עפרה ולטר	ב	2
סוגיות במוגבלות שכלית התפתחותית וסוגיות באוטיזם : דומה ושונה	ד"ר שירי פרלמן	ב	2
סוגיות נבחרות בחינוך מיוחד בחברה רב תרבותית	ד"ר יונתן קסלר	ב	2
סמינר : תכניות למידה חברתיות-רגשיות (SEL) בחינוך המיוחד	ד"ר מירב חן	ב	4
סה"כ			18

תקצירים של לימודי הבסיס

ד"ר עפרה ולטר

אינטליגנציה רגשית בחינוך המיוחד

6300019 – 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס יעסוק במושגים התיאורטיים של אינטליגנציה רגשית דרך מחקר ועיון וכן בדרכי היישום של מושגים אלו בחינוך המתבססת על מושגים של אינטליגנציה רגשית, תבחן Social-emotional learning הכללי ובחינוך המיוחד בפרט. גישת באופן ספציפי- יישומית ומחקרית בחינוך המיוחד. כמו כן תבחן אינטליגנציה רגשית בהקשר למושגים אחרים כגון: למידה, השכלה, וויסות-עצמי ועוד.

ד"ר אדם ויילר גור-אריה

דיון בסוגיות חינוכיות

6300028 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

מטרת הקורס היא להרחיב ולהעמיק את החשיבה לגבי האתגרים, המורכבויות, ואף הסכנות של המעשה החינוכי. בשלב הראשון נכיר וננתח בצורה יסודית מקורות שונים ומגוונים של הגות חינוכית אשר חושפת צדדים בעייתיים ולא-נוחים של החינוך. בשלב השני נקיים דיונים פתוחים בשאלות שעולות מן ההגות לאור ניסיונו האישי בחינוך וכמובן לאור השקפותינו הערכיות באופן כללי. חשוב להדגיש שהקורס עוסק בסוגיות מוסריות, אידיאולוגיות ופוליטיות ולכן מחייב הן נכונות ופתיחות לדון בנושאים רגישים מבחינה זו והן מחויבות להתנהלות מכבדת ומנומסת במהלך הדיונים.

פרופ' יובל דרוז

היסטוריה של החינוך ומדיניות חינוכית בישראל

6300000 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס יתמקד בתרומת ההיסטוריה של החינוך לחקר מדיניות החינוך ולעיצובה, כחלק מהכרת מקומה של ההיסטוריה של החינוך בין מדעי העזר של "מדיניות החינוך". בקורס תוצג הספרות המחקרית העדכנית בתחום תולדות מדיניות החינוך והקשר בין ההיסטוריה בחינוך לקביעת מדיניות עכשווית ועתידיית תוך פירוט היבטים שונים של תרומת ההיסטוריה של החינוך למדיניות החינוך ('איך'), ובחינתם בעבר ובהווה של החינוך בישראל בימי המנדט והמדינה ('מה'), לקראת העתיד. משתתפי הקורס יעמיקו בתרומת ההיסטוריה של החינוך לחקר מדיניות החינוך ולעיצובה באמצעות ניתוח שורשי ההיסטוריים של "חקר מקרה" אחד ממדיניות החינוך העכשווית (והעתידית) בישראל, ע"פ המחקר העולמי ובהשוואה למחקר הישראלי.

ד"ר אדם ויילר גור-אריה

התפתחויות חינוכיות בעולם ובישראל

6300008 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

דרישות קדם: פילוסופיה של החינוך

קורס מתקדם בהגות החינוכית. הקורס בנוי על יסוד ההנחה כי הסטודנטים השתתפו בקורס יסוד של "הפילוסופיה של החינוך" במסגרת לימודיהם בתואר ראשון, וממילא מהווה הדבר תנאי-קדם להשתתפות בקורס. במסגרת הקורס יידונו תיאוריות חינוכיות מודרניות, במאה העשרים, בהקשר פילוסופי-היסטורי. חינוך פתוח (רייד, פרום, ניל); חינוך ולמידה (פיאז'ה, ויגוטסקי), חינוך עמלני (מקרנקו, גולן), חינוך הומניסטי (רוג'רס, פרום), חינוך אנרכיסטי וחינוך רדיקלי (איליץ', פריירה, ז'ירו). במסגרת הקורס יושם דגש על העקרונות התיאורטיים של הזרמים השונים, כאשר דרכי יישומן כמו גם ניסיונות חינוכיים היסטוריים ישמשו כאילוסטרציה להדגמת רעיונות אלה. כך למשל, יודגשו היסודות המרקסיסטיים המונחים בהגותם של גולן או ויגוטסקי, או היסודות הלוגיים והאפיסטמולוגיים בהגותו של פיאז'ה ופחות מכך דרכי יישומם, זאת גם במקרה של מחנכים מעשיים דוגמת ניל או מקרנקו.

מגדר וחינוך

6300007 – 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

ד"ר יעל גרינשטיין

תהליכים מגדריים תופסים מקום מרכזי במערכות חינוכיות בישראל ובעולם. הקורס יחולק לשלושה חלקים. בחלק הראשון יוצגו הבדלים מגדריים בתחום הקוגניטיבי, הפסיכולוגי והחברתי, וכן תהליכי היווצרות סטריאוטיפים מיניים והשפעותיהם על תחום המשפחה ותחום העבודה. בחלק השני יוצגו משמעויות ההבדלים המגדריים במערכת החינוך בגיל הגן, בית-הספר ובהשכלה גבוהה כפי שמתבטאים בתכני לימוד, פעילויות ומגמות לימוד, מעמדם של תלמידות ותלמידים. בחלק השלישי ייבחנו הבדלים מגדריים בכוחות ההוראה והמנהיגות החינוכית ומשמעויות הבדלים אלה ביחס לתהליכים חינוכיים שונים.

סמינר סוגיות ומחלוקות בתולדות החינוך העברי

6300025 – 4 שש"ס, 4 נ"ז, ש'

ד"ר אמיר גולדשטיין

מטרת הקורס הינה לברר בעיקר את שורשיהם של תופעות ותהליכים במערכת החינוך, ולכן להתמקד בתקופת היישוב ובשנותיה הראשונות של מדינת ישראל, כאשר קורסים נוספים של לימודי הבסיס, ובמיוחד השניים הדניים בשערים ובמדיניות חינוך, יחדדו את תוצאותיהם של הנושאים המועלים כאן. בתחום המתודולוגי הכוונה היא לבחון לעומק תהליכי התפתחות שליוו את הסוגיות הנדונות ואת השלכותיהן הישירות והעקיפות על עמדות וגישות במערכת החינוך. בקורס יושם דגש על ניתוח מקורות ראשוניים.

סמינר רב תרבותיות וחינוך

6300024 – 4 שש"ס, 4 נ"ז, ש'

פרופ' שמואל שמאי

החברה הישראלית הינה חברה מרובת תרבויות עם נטיות שמשתנות בין שילוב לבדלנות. הקורס יעסוק בהיבטים התיאורטיים של רב-תרבותיות בחברה והתמודדות מערכת החינוך עם ריבוי התרבויות. הקורס יעסוק ברקע של הקבוצות השונות וביחסים בין הקבוצות והתרבויות השונות בישראל בהתמקדות במערכת החינוך בישראל – גם כמושפעת מהמצב וגם כזירת מאבק בין הקבוצות.

שיטות מחקר איכותניות

6300003 – 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

ד"ר אילת שביט

הקורס יעסוק בהעמקת ההכרות עם המחקר האיכותני ויקנה לסטודנטים מושגים וכלים שיאפשרו להם לבצע מחקרים מסוג זה. במהלך הקורס נלמד כיצד שיטת מחקר זו בונה ידע חדש ונדון בהיבטים הפילוסופיים, התיאורטיים והיישומיים שלה. נפתח בהצגת ההיסטוריה של מחקר זה ונעמוד על הזרמים החשובים שצמחו במסגרתו. על רקע ידע זה נבדוק את השלבים שעוברים חוקרים הבוחרים לבצע מחקר איכותני. בין השאר נלמד כיצד בוניס שאלות מחקר; כיצד מתכננים מערך מחקר; מה הם כלי המחקר הרלבנטיים (למשל תצפית, ראיון עומק, מסמכים, סיפורי חיים, תמונות ועוד) וכיצד משתמשים בהם בהקשרים מחקריים שונים. נעמוד גם על הדילמות התיאורטיות, האישיות והאתיות עימם מתמודדים חוקרים וחוקרות הנוקטים בשיטות מחקר אלה. כמו כן נעסוק בפענוח ובפרשנות התוצאות תוך שימוש בתפיסות תיאורטיות. בגלל קוצר היריעה נעסוק רק בסוגות בודדות בצורה מפורטת (מחקר אתנוגרפי, מחקר נרטיבי, מחקר פמיניסטי, מחקר פעולה). הקורס יכלול גם התמודדות עם שלב תיעוד המחקר ובמהלכו נלמד על סוגות של כתיבה וסוגי תיעוד אחרים. במהלך הקורס יגיעו חוקרים שסיפרו על מחקריהם; ברוח השיחות בכתה נעייין יחד בדוגמאות למחקרים איכותניים מסוגים שונים, שיופיעו במהלך הסמסטר אתר הקורס.

שיטות מחקר כמותיות

6300002 – 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

ד"ר מרסל עמאשה

הקורס יקנה למשתתפים היכרות מעמיקה עם שיטות מחקר מקובלות בחינוך. בקורס יושם דגש מיוחד על שיטות ומערכים רב-משתניים, הבנה וניתוח של אינטראקציות, סוגיות במחקרי שדה ומחקרי פעולה. נלמד גם, אילו ניתוחים מתאימים לשאלות מחקריות שונות, כיצד לבצע אותם ב- SPSS וכיצד לפרש את הפלט ולדווח את התוצאות.

תיאוריות ביקורתיות בחינוך

6300001 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

ד"ר תמר הגר

דרישות קדם: מיומנויות אקדמיות, פילוסופיה של החינוך

הקורס יעסוק במושגים, הוגים, דילמות, תיאוריות ופרקטיקות המרכיבות את התחום של חינוך ופדגוגיה ביקורתית. לצד הכרת הספרות וניתוח הטקסטים, הסטודנטים שיבחרו בכך גם יעשו שימוש בכלים ביקורתיים – אנליטיים, אכזיסטנציאליים ואמפיריים – כדי לבצע רפלקסיה על פעילות חינוכית ביקורתית שהם עצמם ביצעו.

תקצירים של אשכול ניהול

הערכה בית ספרית

6300015 – 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

ד"ר עירית ששון

בשנים האחרונות גוברת הקריאה לפיתוח תרבות אחריותיות (Accountability) מוסדית. גוברת ההכרה בחשיבותה של ההערכה הבית ספרית כמסייעת לקידום האפקטיביות של בית הספר במכלול והערכת התלמיד כפרט. להערכה תפקיד מכריע בקידום ההוראה והלמידה של יחידים וקבוצות בבית הספר והיא מהווה מנגנון המניע לשיפור העשייה הפדגוגית ולעיצוב תהליכי הלמידה של בית הספר בכללותו. קורס זה יעסוק בפיתוח תפיסת ההערכה בשירות הלמידה, ככלי משוב מעצב להשבת תהליכי הוראה – למידה. הערכה מהווה חלק בלתי נפרד מההוראה והלמידה. הקורס מקנה בסיס תיאורטי מעמיק בנושא הערכה בהקשר החינוכי הבית ספרי ומאפשר התנסות יישומית בהערכה חינוכית.

משפט ומדיניות בחינוך

6300016 – 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

עו"ד תמר גוטגולד כהן

מטרת הקורס היא לבחון ולנתח את העקרונות המשפטיים והאידיאולוגיים המעצבים את מדיניות החינוך בישראל. לשם כך, הקורס ידון בנסיבות ההיסטוריות, התרבותיות, והפוליטיות, שהשפיעו על עיצוב מערכת החינוך, על הדינאמיקה שעוברים יעדיה של המערכת, ועל הדרכים בהן ביקשה המערכת להיענות לאתגרים וללחצים בתוכה ומחוצה לה. הדיון ייעשה תוך כדי התמקדות בסוגיות העכשוויות של החינוך בישראל. הסטודנטים יתוודעו במסגרת הסמינר למדיניות משרד החינוך כפי שהיא משתקפת בחוקי החינוך השונים, בדו"חות הוועדות השונות, בחוזרי מנכ"ל וברפורמות המרכזיות אשר השפיעו על גיבוש מערכת החינוך בישראל ועל הדגשיה הפדגוגיים. הסמינר יקנה למשתתפים כלים תיאורטיים ומעשיים להבנת וניתוח תהליכים וסוגיות במשפט ומדיניות חינוך בכלל, ובישראל בפרט.

ניהול אסטרטגי

פרופ' אלי גימון

6300029 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

תחום האסטרטגיה עוסק בלימוד גורמי ההצלחה והכישלון של ארגונים מסוגים שונים כתנאי מקדים לשיפור פעולתם. הקורס כולל מושגי יסוד בניהול ותכנון אסטרטגיה של ארגונים בכל האספקטים: מטרות ויעדים, ניתוח הסביבה החיצונית ואיתור הזדמנויות וסיכונים, ניתוח מתחרים ואבחון היתרון היחסי של הארגון לעומת מתחריו, בניית אסטרטגיה לשיפור כושר הארגון ותכנון הפעולות הנדרשות ליישומה. הניהול האסטרטגי מתמקד באיתור מקורות יתרונו התחרותי של הארגון בזווית הראייה הרחבה של צוות הניהול הבכיר. התחום יונק ממספר רב ומגוון של תחומי ידע ומשלב את כל התמחויות התפעוליות של הארגון. הלימוד ילווה בדוגמות ובאירועים (חלקם באנגלית) מהפעילות של ארגונים בארץ ובעולם. המטרה היא שבתום הקורס יוכלו הסטודנטים להבין ולנתח באופן מקיף כיצד ארגונים חותרים להשגת יעדיהם ארוכי הטווח וכן להציע אסטרטגיות לשיפור ביצועי הארגון.

ניהול בארגונים – תיאוריה ומעשה

ד"ר חגי אורנשטיין

6300014 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

בקורס יוצגו מגוון גישות ניהול ומנהיגות, תוך מתן דגש על תפיסות ניהול מתקדמות ומעשיות, המיועדות לתת מענה לאתגרי הניהול, בעולם ההולך ונעשה תובעני ותחרותי, ואשר קצב השינויים ומידת אי הודאות בו גדלים והולכים. בקורס יסקרו מגוון תיאוריות, כלים וטכניקות בסיסיים בניהול, תוך הצגת ההיבטים התיאורטיים והמעשיים של תחום ידע נרחב זה, הרלוונטיים למנהלי ארגוני חינוך.

ניהול ומנהיגות חינוכית: היסטוריה, תיאוריה ומבט על הפריפריה

ד"ר אמיר גולדשטיין

6300013 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס יעסוק בסוגיות של ניהול ומנהיגות במערכת החינוך. הוא ייטען נקודת מבט היסטורית ותיאורטית על חינוך ומנהיגות בישראל. השיעורים הראשונים יעסקו במנהיגות במאקרו של מדינת ישראל. באמצעות מקרי מבחן של מנהיגים שעיצבו את החברה הישראלית ואת החינוך בה (במובן הרחב) ייחשפו הסטודנטים לשאלות, לדילמות ולתיאוריות בתחום המנהיגות והניהול בכלל. בשיעורים הבאים הצמצם יתמקד בהדרגה להתבוננות במנהיגות בזירה הבית ספרית. תיבחן סביבת העבודה של מנהל בית הספר ותוצגנה תאוריות המתמקדות במנהיגות חינוכית כמנהיגות מוסרית וכמנהיגות לצדק חברתי. החלק האחרון של הסימסטר יעביר את מוקד הדיון אל הפריפריה ואל ההתמודדות הניהולית והמנהיגותית בתוכה. לסיכום הקורס יידרשו הסטודנטים לבחון מקרי מבחן למנהיגות חינוכית בגליל העליון באמצעות התבוננות והכלים שרכשו לאורך הסימסטר.

ניהול מערכות חינוך

ד"ר יעל גרינשטיין

6300004 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס מציג את הרקע להתפתחותו של תחום מינהל החינוך כתחום מחקר אקדמי חדש שהתפתח במרוצת ארבעים השנה האחרונות ואשר נשען בעיקר על תיאוריות מתחום המינהל ומדעי החברה. תחום מינהל החינוך מתמקד בהיבטים הארגוניים והמבניים של תכלול והכוונה של עבודת הארגון וכולל את ניהול העבודה, קבלת החלטות, פתרון בעיות ועוד. הקורס נועד להקנות מושגי יסוד בתחום מינהל החינוך להבנת תפקידם של מנהל בית הספר והמורה כמובילים תהליכים חינוכיים וכמנהיגים חינוכיים. מושגי יסוד אלה יסייעו לסטודנטים להכיר את המבנה הארגוני של בית הספר בהשוואה למבנים ארגוניים אחרים ולהכיר את התהליכים הפועלים בו, ואלה המשפיעים על תפקידו ותפקודו של מנהל ביה"ס (קהילה, רשות מקומית ומשרד החינוך וכו'). תשומת לב מיוחדת תינתן לגישות ולתיאוריות השונות בתחום מינהל החינוך כמדע וידונו בבעיות הארגוניות המאפיינות תפקוד ארגוני חינוך בעולם כיאופטי ומורכב בהשוואה לעבר.

סמינר - רפורמות חינוכיות בישראל ובעולם

פרופ' יובל דרור

6300030 - 4 שש"ס, 4 נ"ז, ש'

הסמינר יתמקד בהכרת רפורמות, שינויים ושיפורים חינוכיים בישראל ובעולם בדגם דו-ממדי: (א) 'חתך אורך' מבני – התהליך שמהיוזמה, עבור דרך התכנון, המיסוד וההטמעה – בהתייחסות לכל גורמי החינוך: המורה/מחנך, המנהל, התלמיד, ההורים והקהילה – וגורמי הרשות המקומית/אזורית ומשרד החינוך ברמה המחוזית והארצית; (ב) 'חתך רוחב' של 'מרכיבי הרפורמה / שינוי / שיפור': המדיניות/החזון; הפיתוח הארגוני ועבודת הצוותים; תכנית לימודים (בית-ספרית/גנית); שיטות הוראה-למידה; הערכה בית-ספרית/גנית כוללת, פנימית וחיצונית; ניהול עצמי תוך גמישות ועצמאות תקציבית. הלומדים יסתייעו בספרות העולמית העדכנית על רפורמות, שינויים ושיפורים בניתוח 'חקרי מקרה' ישראלים – ובמהלך הקורס יגבשו כ'עבודת סמינר' רפורמה, שינוי או שיפור משלהם, חדשניים לגמרי או כפיתוח לרפורמות ושינויים קיימים – בסיוע המרצה ועל פי רקע תיאורטי והיסטורי עדכני בתחום בו בחרו.

תקשוב ופדגוגיה חדשנית

ד"ר עירית ששון

6300009 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

המחשב תופס מקום מרכזי בתהליכי הוראה ולמידה במערכות חינוך. הקורס דן בפוטנציאל הגלום בטכנולוגיות המחשב בהקשר הפדגוגי כאשר המוקד הוא המפגש בין טכנולוגיות ידע לבין תהליכי חשיבה, למידה והוראה. הקורס מבוסס על התנסויות פעילות בסביבות למידה ממוחשבות מגוונות בתחומי תוכן שונים ואפיון סביבות אלו תוך התייחסות לגישות פדגוגיות חדשניות. סביבות למידה ממוחשבות ינותחו באופן ביקורתי על פי שלושה מימדים מרכזיים – (א) גישות בפסיכולוגיה של הלמידה, (ב) מרכיבי עיצוב ועקרונות עיצוב פדגוגיים ו- (ג) מיומנויות חשיבה.

תקצירים של אשכול אוכלוסיות ייחודיות וחינוך מיוחד

אלימות במערכת החינוך המיוחד

ד"ר עפרה ולטר

6300012 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

בעשורים האחרונים חלה עליה חדה במודעות לתופעת האלימות במערכות הבית-ספריות. רובד מרכזי בתופעה זו מקיף אוכלוסיות של ילדים מהחינוך המיוחד - הן כתוקפים והן כמותקפים. מטרת הקורס היא לבחון את תופעת האלימות הבית-ספרית בכלל, ובחינוך המיוחד בפרט, בארץ ובעולם ובראייה רב-תרבותית. מטרת הקורס היא לבחון את התופעה מבחינה תיאורטית ולהכיר את המודלים הקיימים להבנה, מניעה ומיגור, בארץ ובעולם.

לקויות למידה וקשב בפרספקטיבה רב-מערכתית

ד"ר נירית קרני ויזר

6300011 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס יעסוק בהגדרת המושגים "הפרעות למידה"/ לקויות למידה" ו"הפרעות קשב", תוך התייחסות לסוגי לקויות למידה, דרכי אבחון וכן משמעות מערכתיות, חברתיות ורגשיות הקשורות בלקויות למידה וקשב. נדון בדילמות ובמשמעויות הכרוכות באבחון, במודל האבחוני ובנהלי אבחון המקובלים בארץ, באבחון לאוכלוסייה שאינה דוברת עברית כשפת-אם, תוך ניתוח מקרים והדגמת כלי אבחון שונים.

סוגיות בלימודי מוגבלות

ד"ר קרולין גוטמן

6300005 - 2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס מגדיר את תחום חקר ה"מוגבלות" (disability) ע"י מיקודו כתופעה חברתית, ותרבותית וכהבניה חברתית. מטרת הקורס הינה לאתגר את הסטודנטים בהסתכלות ביקורתית על הדרכים שבהם אנשים עם מוגבלות משתלבים ומודרים בחברות מודרניות, כולל בישראל. תוך שימוש בדו-שיח הקשור לצדק חברתי דרך התייחסות להיבטים היסטוריים, תרבותיים, פוליטיים ואומנותיים, כפי שנתפסים דרך "עדשה של מוגבלות".

סוגיות במוגבלות שכלית התפתחותית וסוגיות באוטיזם דומה ושונה ד"ר שירי פרלמן אבניאון

6300021-2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הקורס משמש כקורס שנה ב' בתואר השני בחוג לחינוך. בקורס תתבצע היכרות והשוואה בין מאפייני ילדים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית או לקויות התפתחותיות המאותגרות קוגניטיבית, לבין מאפייני ילדים הנמצאים על הרצף האוטיסטי. נכיר את שתי האוכלוסיות הללו לעומק, ואז נשווה את המאפיינים הקוגניטיביים, הרגשיים, המשפחתיים והחברתיים של הפרעות התפתחותיות אלו, את הסיבות הידועות לשתי הפרעות ההתפתחותיות הללו, וגם סוגיות של קומורבידיות. הקורס יתבסס על קריאה של חומר אקדמי, ויעניק תשתית מתודולוגית המקובלת בתחום של חקר המוגבלות השכלית והאוטיזם. זהו קורס סמסטריאלי, שיתבסס על הרצאות פרונטאליות, ועל הדרכות פרטניות לביסוס העבודה האקדמית העיונית בנושא.

סוגיות נבחרות בחינוך המיוחד בחברה רב תרבותית: המקרה של ישראל ד"ר יונתן קסלר

6300022-2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

מטרתו המרכזית של קורס זה היא להציב בפני הסטודנט דילמות וסוגיות מורכבות בעיצוב חברה שוויונית בתחום החינוך המיוחד בישראל. הקורס עוסק בשאלות דוגמת, מהי חברה רב תרבותית וכיצד זו משפיעה על חינוך המיוחד? כמו כן, בקורס תוצג תמונה מעודכנת של חלוקת החינוך המיוחד לקהילות השונות בישראל וייבחנו דרכים לשינוי, שיפור וצמצום פערים בין קהילות בתחום זה.

סמינר תכניות למידה חברתיות-רגשיות (SEL) בחינוך המיוחד ד"ר מירב חן

6300023-4 שש"ס, 4 נ"ז, ש'

ליצור לסטודנטים מסגרת תכנית ותהליכית לעריכת מחקר בתחום החינוך המיוחד, כחלק מהדרישות לסיום התואר שני. הסטודנטים יחשפו לרציונל העומד בבסיס הגישות החברתיות-רגשיות שהתפתחו בשני העשורים האחרונים בארץ ובעולם, ולמגוון רחב של תכניות התערבות ותוכניות למידה המבוססות על היבטים אלו. בהמשך הקורס ידרשו לבחון לעומק גישה אחת או שתיים, להשוות ולהתאים גישה חברתית-רגשית לאוכלוסייה ייחודית בחינוך המיוחד. סטודנטים שירצו יוכלו להתנסות בבניית תכנית שכזו על פי העקרונות שילמדו.

שילוב אומנויות בחינוך מיוחד ד"ר עפרה ולטר

6300020-2 שש"ס, 2 נ"ז, ש'

הסטודנטים יחשפו לרזי שילוב האומנויות; תנועה, מוסיקה, צילום, הבעה ויצירה. הסטודנטים ילמדו לפתח יכולת להתבונן, להעריך ולקדם את הקבוצה והיחיד בקבוצה בהיבטים חברתיים, רגשיים וקוגניטיביים תוך שילוב האומנויות. התנסות בפעילות אינטראקטיבית ככלי לזיהוי והגדרת צרכים אישיים וקבוצתיים בחינוך המיוחד. נלמד לזהות צרכים אילו גם דרך הכרת פרוטוקול. SDM. הקורס יכלול; למידה, התנסות וצפייה באוכלוסיות החינוך המיוחד. הסטודנטים ילמדו דרכי שימוש באומנויות והאפשרויות המגוונות הגלומות בה. כמו כן הסטודנט ילמד לפתח ערוצי תקשורת בין-אישית ועקרונות לתכנון פעילויות בשילוב אומנויות.